

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Tuma ÇELİK

Mardin Milletvekili

Mardin ilinin genelinde II-A Grubu Kalker-Mıcır olarak üretim yapan pek çok taş ocağı bulunmaktadır. Ayrıca bölgede II-B Grubu Mermer-Dekoratif Amaçlı Taş olan ve Mardin Midyat taşı olarak bilinen, özellikle Mardin-Midyat-Savur evlerinin karakteristik özelliğinin temel yapısı olan taşlar kesme makinalarıyla, 30x40x100 cm ebadında bloklar şeklinde çıkarılmaktadır.

Kalker-Mıcır taş ocağı sahalarından çıkartılan bu Kalsit (Mıcır) taşları temel alt yapı inşaatları (ulaşım yolları, kıyı koruma, liman inşaatları, baraj, gölet vb.), konut ve işyeri yapıları (kıрма taş), çimento/metalürji sektörü, kâğıt, boya, cam, gübre sektörü, kimya, sağlık vb. sektörlerde kullanılmak üzere çıkartılmaktadır. Alıcılar ise; kurumlar, beton santralleri, belediyeler, demir ve karayolları, Devlet Su İşleri, özel şahıs ve şirketlerdir.

Ancak taş ocaklarında yapılan çalışmaların başlıca yöntemlerinden bir tanesi patlatmalardır. Taş ocağı işletmelerinde yapılan patlatmalar doğal dengeyi, su yollarını, çatlak/mağara sistemini bozmakta ve çökmeler su yollarının değişmesine, suyun derinlere kaçmasına sebep olmaktadır. Taş ocaklarındaki patlatmalar deprem etkisi de yaratıp, taş ocağına yakın yerleşim alanlarındaki evlerin duvarlarında çatlamlar olmasına neden olabiliyor. Bu denli şiddetli patlamalar oradaki çalışanlarda sağırılık etkisi yaratabilecek noktadadır. Yani işçi sağlığı sadece gürültüden dolayı bile tehlike altındadır.

Bu iki tip taş ocağı işletmeciliğinde önemli olan noktalardan biri, ocak olarak belirlenen alanın izninin nasıl verildiğidir. Doğanın bir bütün olduğunu ve oluşan tahribatın ekosisteme ne denli

zarar vereceği unutulurak yeterli alan araştırmaları ve analizler yapılmadan, gözlem üzerinden taş ocağı izni verildiği son dönemde yapılan raporlama çalışmalarında ve vakalarda açıkça görülmektedir. Örneğin; mermer sahası açılmasına izin verilen Savur'daki taş ocağında kaya içi mağaralar ve su kaynağı tespit edilmesi, Nusaybin ilçesinde arama ruhsatı verilerek açılan ocakta Hristiyan mezarlığı ve yine Savur'da bir sahada kaya mezarlığı olduğunun sonradan fark edilmesi ilgili bakanlıkların sorumluluğu dahilinde olan alan çalışmalarının ciddiyle yapılmadığını göstermektedir.

Taş ocağı işletmeciliği, hem içinde bulunduğumuz modern ve kapitalist sistemde mecburiyetimiz olan konut, yol gibi yapılaşmalara hem de işletmecinin fazla işçi çalıştırıp kâr etmesi üzerine kurulu bir sistemde önemli rol oynuyor. Ancak taş ocakları ekolojiye zarar verirken, çalışan işçilerin sağlığını olumsuz etkilemekte ve can güvenliğini tehdit etmektedir. Bütün bunlar bir araya getirildiğinde, her geçen gün artan taş ocaklarının zararlarının katlanarak arttığı görülmektedir.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız taş ocaklarının işletme ruhsatı ve iznini neye göre vermektedir?
2. Taş ocakları iznini verirken yeraltı su (varlıklarına) kaynaklarına, derelere, nehirlere, ırmaklara, verimli arazilere ve yerleşim yerlerine yakın olmaması gibi kriterleriniz var mıdır?
3. Örneğin; 1/100.000 Çevre Düzen Planına göre sahada ağaç yok deyip diğer kurumlardan kurum görüşü isterken sahanın çevresinde bulunan yeraltı su (varlıklarına) kaynaklarına ve yaşam alanlarına zarar verebileceği, ekolojik tahribata yol açacağı ve ekosistemi bozacağı dikkate alınıyor mu ya da ne oranda dikkate alınmaktadır?
4. İşletme ruhsatı vermeden önce yapılması gereken çevresel etki değerlendirmesi analizlerinin yeterli olmadığı açıkça görülmektedir. Bu anlamda, alan araştırmalarında bunları iyileştirmek için yürüttüğünüz bir çalışma var mıdır?
5. İşletme izni verilmiş sahaların denetimi düzenli bir şekilde yapılmakta mıdır?
6. Bu denetimler sadece şikâyet ve ihbar üzerine mi yapılmaktadır yoksa kanun ve yönetmelikler doğrultusunda düzenli bir şekilde mi yapılmaktadır?
7. Herhangi bir su kaynağına (varlığına) ya da verimli araziler yakınında kurulması planlanan taş ocaklarının izni şirket sahibi ve bakanlığınız arasındaki özel ilişkilere mi dayanmaktadır?
8. Ruhsat verilmiş sahalarda işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından çalışma şartlarının güvenliği ve denetimleri kontrollü bir şekilde yapılmakta mıdır?
9. Mardin ilde bulunan ilgili kurumlar bu bağlamda bir koordinasyon şeklinde mi çalışmaktadır? Her kurum kendi sorumluluğunda olan alanlara mı müdahale etmektedir?